

Sjöfartsföretag 2010 Beskrivning av statistiken

Sjöfartsföretag 2010 Beskrivning av
statistiken

Trafikanalys

Adress: Sveavägen 90

113 59 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

Fax: 010 414 42 10

E-post: trafikanalys@trafa.se

Webbadress: www.trafa.se

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2012-05-11

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten.

Innehåll

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	2
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
B.2	Tillförlitlighet.....	6
B.3	Aktualitet.....	9
B.4	Jämförbarhet och sam anvä n d b a r h e t	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sjöfart

A.3 SOS-klassificering

Tillhör SOS: Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Trafikanalys
<i>Postadress:</i>	Akademigatan 2
<i>Postnummer:</i>	831 40 Östersund
<i>Besöksadress:</i>	Akademigatan 2
<i>Kontaktperson:</i>	Jan Östlund
<i>Telefon:</i>	010-414 42 24
<i>Telefax:</i>	010-414 42 20
<i>E-post:</i>	jan.ostlund@trafa.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	SCB
<i>Postadress:</i>	Fredsgatan 9
<i>Postnummer:</i>	701 89 Örebro
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Daniel Wester
<i>Telefon:</i>	019-17 68 37
<i>Telefax:</i>	019-17 67 51
<i>E-post:</i>	daniel.wester@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

För den del i undersökningen där uppgifter inhämtas direkt från företagen föreligger det lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter till SCB. I Svensk författningssamling (SFS 2001:99 och 2001:100) anges att statistiken är obligatorisk. SCB:s särskilda föreskrifter avseende *Företagens ekonomi* finns publicerade i Statistiska centralbyråns författningssamling (SCB-FS 2004:03).

Den andra delen i undersökningen bygger på administrativt material som består av deklarationsuppgifter från företagen som är skyldiga att lämna in uppgifterna till Skatteverket för taxeringsändamål.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Statistiska centralbyrån är arkivansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet.

A.9 EU-reglering

Företagens ekonomi utgör huvudkällan till den statistik som regleras i EU-förordningen *Council regulation No 58/97 concerning structural business statistics* och är därför anpassad i enlighet med denna förordning.

A.10 Syfte och historik

Undersökningen av sjöfartsföretagens ekonomi produceras som tilläggsfrågor och tilläggsurval till undersökningen *Företagens ekonomi*, en undersökning som Statistiska centralbyrån har ansvar för.

Företagens ekonomis syfte är att belysa näringslivets (exklusive den finansiella sektorn) struktur med avseende på exempelvis lönsamhet, tillväxt, utveckling, finansiering och produktion. Sammanställning av statistiken kan ske både på aggregerad nivå och i form av median- och kvartilvärden. Statistiken visas på nationell nivå, branschmässigt avgränsad nivå och vissa variabler redovisas även på regional nivå.

Företagens ekonomi ersatte 2003 den tidigare undersökningen *Företagsstatistik* vilken i sin tur 1997 hade ersatt de tidigare undersökningarna *Finansstatistik för företag* och *Industristatistik*. *Finansstatistik för företag* har funnits sedan 1950 och täckte då intäkter, kostnader och vinster inom större och medelstor industri och handel. Denna statistik kompletterades från och med årgång 1965 med uppgifter om företagets tillgångar och skulder. Omfattningen har sedan successivt utökats till såväl andra näringar som storleksgrupper. Grunden till *Industristatistik*, som använde sig av arbetsställe som undersökningsenhet, lades 1913. *Industristatistik* belyste främst industrins varuproduktion, intäkter, kostnader, sysselsättning, investeringar samt energiförbrukning.

A.11 Statistikanvändning

Företagens ekonomi och *Sjöfartsföretag* används främst som underlag för beräkning av national- och finansräkenskaper. Andra användningsområden är som underlag för analyser av kostnadsläge, produktivitetsutveckling, branschens ekonomiska utveckling samt nyckeltalsberäkningar. Användare av *Sjöfartsföretag* är främst Trafikanalys, Nationalräkenskaperna (NR) och UNECE.

A.12 Uppläggnig och genomförande

Företagens ekonomi är en årlig totalundersökning. Större betydande företag samt ett urval av övriga företag enkätundersöks. För enkäten föreligger uppgiftslämnarskyldighet. Enkäten ställs till företagets ekonomichef och skickas ut till de större betydande företagen under april månad året efter undersökningsåret. Företag med brutet räkenskapsår som avslutas mellan januari och april erhåller dock blanketten först under augusti månad. Enkäter till de urvalsundersökta företagen skickas ut i slutet av september. Därefter granskas och bearbetas de insamlade blanketterna. De uppgifter som samlas in utgörs till stor del av information som återfinns i företagets årsredovisningar. Utöver dessa officiella uppgifter efterfrågas även mer specificerad information. För enkäter som inte kommer in hämtas möjliga uppgifter från företagets årsredovisning, och resterande variabler skattas. De företag som inte undersöks via enkät undersöks via administrativt material från Skatteverket.

A.13 Internationell rapportering

Sjöfartsföretag omfattas inte av någon EU-reglering. Vissa uppgifter används som underlag till gemensam statistik som sammanställs av OECD och International Transport Forum (ITF). *Företagens ekonomi* levererar årligen uppgifter till Eurostat utifrån de regleringar som finns i EU-förordningen *Council Regulation No 58/97 concerning structural business statistics*.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är inplanerade vad gäller kommande undersökningar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Företagens ekonomi hämtar uppgifter om företag på två sätt, vilket innebär att kvalitetsdeklarationen av undersökningen blir komplex. Variablerna som inhämtas via enkät kan kvalitetsgranskas och specificeras bättre. Det administrativa materialet från Skatteverket kan endast rimlighetsbedömas och kompletteras via bokslut. Inga återkontakter med företagen är möjliga att göra. Dessutom måste ett antal uppgifter härledas, till exempel investeringar.

B.1 Innehåll

Statistiska målstorheter

Företagens ekonomi redovisar antal företag, antal anställda och ekonomiska variabler om företag och deras verksamhetsenheter för ett kalenderår, se 1.1.5. De ekonomiska variablerna på företagsnivå följer i stort företagets årsredovisningar och omfattar uppgifter ur både resultaträkning och balansräkning med specifikationer. Redovisningen sker främst efter bransch, antingen på företagsnivå eller på verksamhetsnivå. En annan vanlig spridningsvariabel är storleksklass (efter antal anställda). Vissa variabler kan även redovisas regionalt.

Objekt och population

De undersökta objekten utgörs av företagsenheten som i de flesta fall sammanfaller med den juridiska enheten eller bokslutsenheten. I undantagsfall kan insamlingen ske på koncernnivå eller annan konsolidering av flera juridiska personer. Med företag menas de juridiska formerna aktieföretag, handels- och kommanditbolag, enskild näringsidkare, ekonomisk förening samt vissa andra juridiska former som bedriver näringsverksamhet. I de fall företag bedriver flera verksamheter delas företaget in i verksamhetsenheter. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter efter den geografiska fördelningen. Med denna indelning möjliggörs redovisning både på institutionell nivå (företagsnivå), funktionell nivå (verksamhetsnivå) och regional nivå (geografiskt avgränsad). I målpopulationen ingår samtliga företag som bedrivit verksamhet under referensåret exklusive finansiella företag.

Variabler

Hänvisar till de variabler som ingår i *Företagens ekonomi* 2010.

Statistiska mått

De redovisade variablerna presenteras i form av summauppgifter samt vissa relationstal.

Redovisningsgrupper

Redovisningen sker främst efter bransch, antingen på företagsnivå eller på verksamhetsnivå. En annan vanlig spridningsvariabel är storleksklass (efter antal anställda).

Referenstider

Uppgifterna avser kalenderår. För de större betydande enköföretagen med brutet räkenskapsår används dock den redovisningsperiod som omfattar bokslut mellan 1 maj aktuellt kalenderår och 30 april nästkommande kalenderår. För räkenskapsår som omfattar en kortare eller längre tid än 12 månader har flödessiffrorna räknats om till att avse 12 månader. För de urvalsundersökta enköföretagen samt för övriga företag som baseras på administrativt material och har brutet räkenskapsår avser uppgifterna den redovisningsperiod som avslutas under kalenderåret. Även här räknas dock flödesuppgifterna om till att avse 12 månader.

Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet totalt

Allmänt kan sägas att ju mindre en statistisk målstorhet baseras på urvalsundersökta variabler desto högre blir dess tillförlitlighet. Tillförlitligheten är allmänt sett god. Ett exempel på en felkälla som kvantitativt är möjlig att mäta är svarsbortfallet, se 2.2.4. Andra felkällor, som är svårare att kvantifiera, är exempelvis att uppgiftslämnaren lämnar felaktiga uppgifter, kanske på grund av bristande information. Fel kan också uppstå i produktionsprocessen och på grund av en bristfällig ramtäckning.

Osäkerhetskällor

Urval

Huvudvariablerna är baserade på totalundersökt material medan de mer specificerade variablerna hämtas in genom enkät. Enkäten bygger på ett urval där stratifieringen görs efter bransch. I stratifieringen har hänsyn tagits till variationer i intäcks- och kostnadsstrukturer mellan olika branscher. Vid undersökningen av rederierna ingår branscherna 50 och 52.22.

Ramtäckning

I målpopulationen ingår samtliga företag som bedrivit verksamhet under referensåret exklusive finansiella företag. Inom rederiernas rampopulation ingick cirka 1 450 företag för referensåret 2010.

Den samordnade urvalsdragningen (SAMU), som årligen görs ur SCB:s företagsdatabas (FDB), används för att avgränsa rampopulationen och för att bestämma vilka företag som ska undersökas direkt via en enkät och vilka som ska samlas in genom det administrativa materialet. För att tillhöra rampopulationen (undersökningspopulationen) ska företaget anses ha bedrivit verksamhet under året, det vill säga varit aktivt. Ett företag anses som aktivt i FDB om det är arbetsgivarregistrerat, finns i momsregistret eller är registrerat för F-skatt. Förutom de företag som klassas som aktiva i FDB görs följande tillägg:

- Inaktiva företag som innehar fastigheter med minst 1 miljon kr i taxeringsvärde tas med som fastighetsbolag.
- Inaktiva företag som har minst ett aktivt dotterbolag tas med som holdingbolag.

I stora delar överensstämmer rampopulationen och målpopulationen, dock förekommer det några undantag:

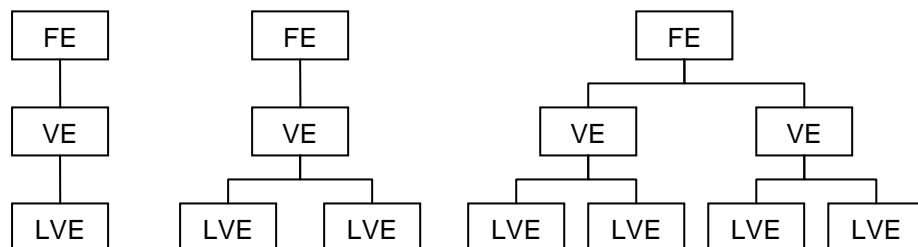
- Den samordnade urvalsdragningen görs under november månad för undersökningsåret. Detta innebär att företag som registreras under december månad inte inkluderas i undersökningen. Stora (betydande) företag klassas dock manuellt som aktiva.
- De företag som bedriver verksamhet under året men som av olika anledningar läggs ner innan november månad kommer inte heller med i undersökningen. Även här klassas dock stora (betydande) företag manuellt som aktiva.
- Företag som är aktiva i FDB, trots att de slutat bedriva verksamhet.

Dessa företag kommer med i undersökningen, men inga uppgifter kan fås från dem. Att de fortfarande är aktiva i FDB kan bland annat bero på eftersläpningar i administrativa rutiner.

Mätning

Större betydande företag samt ett urval av övriga företag enkätundersöks. Dessa företag delas in i olika verksamhetsenheter (VE) av FDB i de fall de bedriver mer än en verksamhet. För att bilda en verksamhetsenhet krävs det, som regel, att mer än 50 anställda är sysselsatta inom verksamheten. Indelning i verksamhetsenheter för *Företagens ekonomi* kan avvika från FDB:s, om företaget inte har möjlighet att lämna uppgifter på den fastställda enheten. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter (LVE) efter den geografiska fördelningen. Indelningen i verksamhets- och lokala verksamhetsenheter sker i nuläget främst för industriföretag.

Bild 1: Översikt över olika företagsstrukturer

Enkäten till de större betydande företagen består av två huvuddelar, en resultaträkning och en balansräkning, vilka är anpassade till årsredovisningslagen. Till dessa två delar finns det specifikationer på vissa av variablerna. Utöver detta efterfrågas fördelning av varulager (ej för industriföretag). I blanketten återfinns även specifikationer på aktier/andelar och materiella anläggningstillgångar. Vad gäller VE-nivå efterfrågas rörelsens intäkter och kostnader samt specifikationer till dessa. På LVE-nivå efterfrågas uppgifter som rör anskaffning och försäljning av materiella anläggningstillgångar.

I enkäten till de urvalsundersökta företagen insamlas specificeringar till de uppgifter företagen lämnat i bilagan till inkomstdeklarationen. Syftet med detta urval är att på stickprovsbasis ge information om framförallt branschvisa intäkt- och kostnadsstrukturer.

Övriga ej enkätundersökta företag undersöks enbart via det administrativa materialet från Skattverket. Flertalet av de variabler som inhämtas via detta register överensstämmer med dem som inhämtas via direktinsamlingen från företagen. Vad gäller det administrativa materialet är det inte möjligt att dela upp företagen i olika verksamheter och lokala verksamhetsenheter (se avsnittet modellantagande).

Mätfel kan exempelvis härledas från oklara definitioner av variabler, bristande instruktioner etcetera. Att undersökningen kan upplevas som alltför omfattande för uppgiftslämnaren och att kanske mindre exakta uppgifter fylls i, bidrar också till mätfel. En del av den sistnämnda typen av fel fångas upp, till stora delar, i den granskning som görs av materialet.

Svarsbortfall

Den statistik som enbart baseras på det gemensamma variabelinnehållet är inte behäftad med något urvalsfel. Däremot förekommer såväl bortfallsfel som mätfel. Mätfel uppkommer i de fall företagen i sin rapportering till SCB eller Skatteverket avviker från de önskade variabeldefinitionerna.

För rederierna var 189 företag utvalda i undersökningen år 2010 och av dem svarade 84 procent.

Flera uppgifter återfinns i den officiella årsredovisningen och kan hämtas därifrån om inte ifylld enkät inkommit. För de variabler som inte finns att hämta på detta sätt har imputeringar i första hand gjorts med hjälp av strukturen för företagets inkomna värden föregående år. Om inte heller dessa finns tillgängliga används så kallade medelvärdesimputeringar. Som imputeringsunderlag används i första hand 5-siffer-SNI. Villkoret har varit att minst tre företag måste ingå i gruppen som bildar imputeringsunderlaget. Om det inte funnits ett tillräckligt antal företag i en grupp har en mer övergripande SNI-nivå använts och, där så krävts, en hopslagning av 2-siffer-SNI. För en del variabler har andra imputeringsmetoder använts. Ett exempel på detta är nettoomsättningens fördelning på verksamheter, där uppgifter om möjligt hämtas från undersökningen *Industrins varuproduktion*, om företaget tillhör en industribransch. För vissa kostnadsposter har information, där sådan funnits, hämtats från undersökningen *Industrins förbrukning av inköpta varor och tjänster*. Denna undersökning innefattar årligen cirka en tredjedel av industribranscherna, vilket innebär att hjälpinformation inte finns för alla företag som ingår i *Företagens ekonomi*. Ett tredje exempel är antal anställda, som har fördelats med hjälp av FDB då det saknats på LVE-nivå.

För det administrativa materialet har också medelvärdesimputeringar använts i de flesta fall, dock har grupperna som utgör imputeringsunderlaget delats in annorlunda. Här används både juridisk form, bransch och storleksklass för att bestämma imputeringsunderlaget. Imputeringen av det administrativa materialet avser hela företaget. I det första skedet har 5-siffer-SNI använts som underlag. Villkoret har varit att det ska finnas minst tjugo företag i varje grupp. Om det inte funnits tillräckligt antal används mer övergripande SNI-indelningar.

Bearbetning

Det material som har samlats in direkt från de större betydande företagen har genomgått en mikrogranskning i ett egenutvecklat granskningssystem där ett stort antal kontroller avseende summeringar, rimlighet och samband mellan variabler genomförts.

De urvalsundersökta företagen har genomgått förberedande kontroller på mikronivå, och därefter en selektiv granskning där stora värden inom respektive bransch kontrolleras.

Det administrativa materialet från Skatteverket har granskats med hjälp av ett avsevärt mindre antal kontroller. Denna granskning har i första hand inriktats på att kontrollera sådana värden som har stor effekt på sin redovisningsgrupp.

Efter avslutad granskning av materialet på mikronivå samt den selektiva granskningen sker bearbetningar för att korrigera svarsbortfallet, se avsnittet "*svarsbortfall*". Därefter sammanfogas enkätmaterialen med det administrativa materialet för att bilda ett gemensamt utseende avseende variabelinnehåll.

Som ett sista steg makrogranskas materialet. I detta arbete görs ingen åtskillnad mellan administrativa data och enkätundersökt material.

Modellantaganden

I undersökningen föreligger det ett flertal antaganden som inte framkommer under ovanstående rubriker. Sådana modellantaganden görs exempelvis för de företag som ingår i det administrativa materialet. Vi antar att dessa företag är branschrena och endast består av en verksamhetsenhet. Således förekommer det inte att ett företag är uppdelat på olika verksamhetsenheter i det administrativa materialet. Vidare görs modellantaganden vid beräkning av investeringar för företagen i det administrativa materialet och vid redovisning på regional nivå.

Redovisning av osäkerhetsmått

I avsnittet "svarsbortfall" redovisas bortfallet i det administrativa materialet på 2-siffrig branschnivå.

B.3 Aktualitet

Frekvens

Undersökning, publicering och uppgiftsinsamling för undersökningen sker årligen.

Framställningstid

Undersökningen ska publiceras senast 18 månader efter undersökningsårets utgång.

Punktighet

Vad gäller undersökningen avseende 2010 publicerades resultatet 16,5 månader efter undersökningsårets utgång.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

Jämförbarhet över tiden

Från och med 1997 är *Företagens ekonomi* och *Företagsstatistiken* anpassade till den nya årsredovisningslagen som trädde i kraft den 1 januari 1997. Det innebär att vissa förändringar i redovisningspraxis påverkar statistiken från och med undersökningsåret 1997, exempelvis fick resultat- och balansräkningen nytt utseende.

Vissa holdingbolag redovisades till och med årgång 1996 på betjänad bransch och i den största storleksklassen oavsett faktiskt antal anställda. I redovisningen 1997 till och med 2002 redovisades samtliga holdingbolag i SNI 74.150 och efter sitt faktiska antal anställda, när det gäller den institutionella redovisningen (företagsnivå). För den funktionella redovisningen (verksamhetsnivå) redovisas holdingbolagen på betjänad bransch. I redovisningen från och med 2003 redovisas holdingbolagen på betjänad bransch även när det gäller den institutionella redovisningen.

För perioden 1997–2002 ändrades insamlingsmetodiken av data från ett urvalsförfarande till en totalundersökning, genom att samtliga standardiserade

räkenskapsutdrag från Skatteverket användes för att beskriva de företag som ej enkätundersöktes. Från och med 2003 har insamlingsmetodiken åter ändrats och nu görs en kombinerad total- och urvalsundersökning.

Jämförbarhet mellan grupper

Vid jämförelser mot andra länder så bör man ha i åtanke att EU:s förordning *Council regulation No 58/97 concerning structural business statistics* avser undersökningsåret 1995 och framåt, men att den i praktiken först fick genomslag för undersökningsåret 1997.

Många av variablerna för *Företagens ekonomi* är unika för undersökningen. Men en del av variablerna kan jämföras mot resultaten från andra undersökningar inom Sverige, till exempel industrins varuproduktion, momsstatistiken, investeringsstatistiken samt post- och telekommunikationsundersökningen.

Samanvändbarhet med annan statistik

De i undersökningen ingående företagen och deras underenheter styrs av vilka företag som är aktiva i företagsregistret. Andra undersökningar som använder SAMU:s ram kan i princip kombineras med undersökningen.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

Spridningsformer

Rapporten finns på Trafikanalys webbplats under adress www.trafa.se/sjofart.

Presentation

Materialet presenteras i tabellform.

Dokumentation

Variabel- och datamängdsbeskrivningar kan fås genom SCB:s kontaktpersoner.

Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Forskare, utredare med flera kan efter prövning få ut avidentifierat mikromaterial för egna bearbetningar.

Upplysningstjänster

Upplysningar om och frågor rörande *Företagens ekonomi* kan fås på telefonnummer 019-17 64 50 eller e-postadress fek.ns@scb.se.

Frågor angående rapporten gällande sjöfart besvaras av:

Jan Östlund

Telefon: 010-414 42 24

Telefax: 010-414 42 20

E-post: jan.ostlund@trafa.se

Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.